

Yttrande till fullmäktige med anledning av anmärkning från revisorerna

Bakgrund

Bokslutet för socialnämnden år 2022 hamnade på minus 9 930 tkr enligt årsredovisningen. Detta underskott berodde till stor del på höga personalkostnader i förhållande till budget vilket även fortsatte i övergången till år 2023. Utöver det så blev förvaltningen av med relativt stora statsbidrag. Bland annat återhämtningsbonusen och ersättning för sjuklöner som kommunen tidigare hade erhållit under pandemin 2021-2022.

Endast ett av nämndmålen för 2022 markerades som uppnått med övriga mål markerade som delvis uppnådda.

I bokslutet för socialnämnden år 2023 så redovisades ett resultat på minus 10 858 tkr. Hyresökningen blev 8,8 % högre än budgeterat, vilket motsvarade 1 477 tkr. Även löneökningen landade på en högre nivå än vad som kompenserades för i ram vilket motsvarade en ökad kostnad på 740 tkr. På grund av en hög inflation så ökade även kostnader för inköp av till exempel förbrukningsmaterial och drivmedel vilket också bidrog till det totala underskottet. Detta var kostnader som nämnden inte har rådighet över.

I måluppfyllelsen för 2023 var det ett nämndmål bedömdes som delvis uppfyllt och tre mål bedömdes som ej uppfyllda.

I revisionsrapporten för 2023 så har revisionen riktat anmärkning mot socialnämnden med anledning av underskott mot budget samt bristande måluppfyllelse. Kommunfullmäktige begärde med anledning av detta att socialnämnden skulle lämna in ett yttrande. Socialnämnden har under året gett förvaltningen olika uppdrag för att uppnå en budget i balans samt för att förbättra resultaten kopplade till måluppfyllelsen. Dessa uppdrag redovisas i detta yttrande utifrån de beslut som fattats på nämndens sammanträden under verksamhetsåret.

Beslut som nämnden fattat under 2023 i syfte att uppnå en budget i balans:

SON 2023-04-26

Inför socialnämndens sammanträde 26 april 2023 så tog förvaltningen fram en analys med en beskrivning av åtgärder som redan vidtagits på förvaltningsnivå för att få en budget i balans samt planerade åtgärder. Analysen innehöll också åtgärder som krävde politiska beslut av socialnämnden. I analysen så konstaterade förvaltningen att det framför allt var höga personalkostnader i de verksamheter som redovisar

underskott och att det berodde på en hög sjukfrånvaro, överanställningar på några enheter samt ett ökat vårdbehov.

Utifrån det som redovisades så fattade nämnden ett antal beslut. Nämnden beslutade bland annat att ge förvaltningen i uppdrag att utreda avgiftsbeläggande av ytterligare områden, utreda en nedläggning av rehabenheten, ta fram nya riktlinjer för biståndsbeslut samt att söka statliga medel för att minska ensamhet hos äldre. Förvaltningen skulle också se över delegationsordningen i syfte att få en bättre kontroll över beslut som innebär kostnader för nämnden samt göra en konsekvensanalys gällande brukare och personal.

Ett annat ärende som lyftes under sammanträdet var en nulägesanalys av individ-och familjeomsorgens (IFO) verksamhet. Förvaltningen kunde redovisa att verksamheten har haft en stor personalomsättning och att det fanns stora utmaningar inför den kommande sommaren i att rekrytera tillräckligt med personal till de vakanta tjänsterna. Verksamheten räknade då med att behovet skulle gälla under 4,5 månader i perioden mellan maj och augusti och att det beräknades kosta förvaltningen ca 1 215 tkr vilket skulle innebära en merkostnad på 1 000 tkr mot att ha anställda på vakanserna. Verksamheten meddelade också att mycket talade för att behov av konsulter skulle kunna kvarstå även en tid efter semesterperioden.

Utifrån den ovanstående redovisningen så fattade nämnden beslut om att IFO ska redovisa månatlig statistik över anmälningar och ansökningar, att verksamheten ska redovisa åtgärder för att komma i budgetram och att verksamheten ska redovisa arbetet med arbetsmiljön för att få medarbetare att stanna kvar på IFO. IFO fick också i uppdrag att redovisa hur många ärenden som är i kö till öppenvården och hur de ska arbeta för att korta ner den. Resultat av dessa uppdrag skulle enligt beslut redovisas på nämndens sammanträde i maj 2023.

SON 2023-05-24

På nämndens sammanträde i maj så redovisades prognos 1 för verksamhetsåret 2023.

Den ekonomiska prognosen för Socialnämnden visade då på ett underskott på -13 300 tkr. Underskottet bedömdes främst bero på oväntat höga kostnader för personalkostnader, placeringar inom missbruksvård och familjehemsvård samt lokalhyror och förbrukningsmaterial. Förvaltningen inväntade också utbetalning av prestationsbaserade bidrag för att verksamheterna minskat andelen timanställda och haft en god bemanningsnivå av sjuksköterskor under 2022.

Förvaltningen redovisade i prognosrapporten att det pågick flera olika åtgärder i verksamheterna för att minska kostnaderna. Bland annat omläggning av schema och bemanningsplanering för sommaren. Nämndens uppdrag att utreda ytterligare förslag till besparingar, bland annat utredning av eventuell nedläggning av rehabenheten, möjligheter att avgiftsbelägga mer inom nämndens område samt se över

riktlinjer för biståndsbeslut redovisades också i prognosen. Sammanfattningsvis så redovisade förvaltningen besparingsåtgärder motsvarande 2 170 tkr i prognosen.

SON 2023-09-06

Vid sammanträdet i september så redovisades delårsrapporten för socialnämnden. Den ekonomiska prognosen för socialnämnden vid delårsrapporten visade på ett underskott på minus 13 300 tkr för 2023.

I delårsrapporten så framgår det att det pågår flera åtgärder i verksamheterna för att minska kostnaderna. Förvaltningen har fattat beslut om besparingsåtgärder motsvarande 2 470 tkr som ingår i prognosen. Det framgår i rapporten att nämnden också gett i uppdrag att utreda ytterligare förslag till besparingar. Utredningar som förvaltningen hade i uppdrag att genomföra var eventuell nedläggning av rehabenheten, möjligheter till att avgiftsbelägga mer inom nämndens område, ta fram nya riktlinjer för biståndsbeslut, se över delegationsordningen samt arbeta fram nya arbets sätt inom IFO för att minska kostnaderna inom sitt område. Vid rapportens upprättande så var dessa utredningar fortfarande pågående.

SON 2023-10-04

Vid sammanträdet i oktober så fick nämnden åiterrapportering angående uppdraget att utreda avgiftsbeläggande av ytterligare områden. Förvaltningen hade genomfört en omvärldsbevakning om vad andra kommuner tar ut för avgifter samt vad som regleras i lag. Förvaltningen föreslog flera insatser som skulle kunna avgiftsbeläggas. Nämnden fattade beslut om att uppdraga åt förvaltningen att ta fram förslag till avgifter utifrån det som angavs i utredningen.

Ett annat uppdrag som följdes upp var uppdraget om att utreda en nedläggning av rehabenheten. Utredningen visade på faktorer som inte skulle vara kostnadseffektivt vid nedläggning utan snarare visade på kostnadseffektivitet vid utveckling eller effektivisering av enheten. Socialnämnden beslutade därför att ge socialförvaltningen i uppdrag att utreda hur Rehabenheten kan effektiviseras.

SON 2023-11-08

På sammanträdet i november fick nämnden en redovisning av prognos 3. Prognos 3 visade på ett underskott på -9 600 tkr. I prognosrapporten så redovisade förvaltningen besparingar på sammanlagt 2 455 tkr.

Förbättringar hade skett i flera verksamheter vilket syntes genom att det bland annat var lägre kostnader för bostadsanpassning och minskade kostnader för försörjningsstöd. Verksamheterna hade gjort olika åtgärder under året för att minska kostnaderna. Bland annat omläggning av schema som inte har varit anpassade efter verksamheten och varit kostnadsdrivande.

SON 2023-12-13

Vid sammanträdet i december så fick nämnden en återrapportering av uppdraget till förvaltningen om att utreda effektivisering och utveckling av rehabenheten. Socialnämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra de föreslagna åtgärderna för att utveckla och effektivisera rehabenheten och att detta beslut skulle följas upp i en rapport till nämndens sammanträde i september 2024.

Beslut som nämnden fattat under 2023 i syfte att uppnå mål

SON 2023-05-24

Utifrån uppdrag som nämnden beslutade om vid det föregående sammanträdet i april så lyfte förvaltningen förslag på insatser för att motverka ensamhet hos äldre. Beslutet från nämnden blev att ge förvaltningen i uppdrag att tillsätta en samordnande funktion för att genomföra insatser för att motverka ensamhet hos äldre samt socialt utbyte mellan generationer.

Nämnden fick också ta ställning till förvaltningens förslag om insatser för införande av språktest och riktad språkutbildning. Nämnden beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra så kallade nivåtester samt verka för att riktad språkutbildning genomförs i samverkan med vuxenutbildningen/SFI under hösten 2023.

SON 2023-11-08

Under redovisningen av den interna kontrollrapporten så framgick det att det fanns kunskapsbrister inom förvaltningen angående upprättande av journaler. Socialnämnden beslutade utifrån resultatet i rapporten att ge förvaltningen i uppdrag att utreda kunskapsbehov på respektive enhet angående dokumentation i journal.

Vidtagna åtgärder för en budget i balans

För att minska underskottet har socialförvaltningen under året genomfört besparingsåtgärder.

Inom hemtjänst har det arbetats fram ett nytt schema som bromsar underskottet som annars beräknades bli 1 650 tkr högre än prognos 3.

På Lindens boende pågick det under 2023 ett arbete med nytt schema för att också bromsa deras underskott som annars beräknats bli 2 900 tkr högre än prognos 3.

Investeringar som inte är akuta valde förvaltningen att skjuta på framtiden. Detta beräknades ge en besparing på 490 tkr.

Förvaltningen höll igen på budget för kompetensutveckling och planeringsdagar förutom när det gäller utbildningar som behövs för att utföra ett arbete. Detta beräknades ge en besparing på 550 tkr.

Förvaltningen valde att inte återbesätta en enhetschefstjänst samt hade andra tillfälliga vakanser på ledningstjänster samt stab. Detta beräknades ge en besparing på 1340 tkr.

Nämnda åtgärder beräknades ge en besparing på ca 2 455 tkr för 2023 enligt prognos 3.

Socialnämnden beslutade att avgiftsbelägga mer inom nämndens område. Dessa beslut skulle dock först träda i kraft under 2024 och påverkade således inte 2023 års resultat.

Förvaltningen tog fram förslag på nya riktlinjer för biståndsbeslut och förslag på nya arbetssätt inom IFO för att minska kostnaderna inom det området. Vilka ekonomiska besparingar det kan ge är i dagsläget för tidigt att säga.

Vidtagna åtgärder för att uppnå nämndmålen

Brukaren inom äldreomsorgens verksamheter ska uppleva en god och trygg omsorg

Förvaltningen har under mars och april 2024 genomfört dokumentationsutbildningar tillsammans med de övriga sydnärkekommunerna. Representanter från varje berörd verksamhet deltog i utbildningen. Åtgärden genomfördes till följd av beslut som fattades i samband med internkontrollrapport i november 2023.

Individ- och familjeomsorgen ska på frivilliga grunder verka för ett så självständigt liv som möjligt, med gott bemötande och individens behov i centrum

Angående indikator om Antal personer som nyttjat en eller flera fria samtal på öppenvården så finns det en förklaring till varför nämnden inte har fattat några åtgärder för att nå målvärdet under 2023. Öppenvården har gått kort med personal under 2023 varav nämnden valde att inte fatta beslut om åtgärder då förvaltningen planerat återbesätta de vakanta tjänsterna.

Indikator för andel ungdomar som är ganska eller mycket nöjda med stödet från socialtjänsten så mättes det värdet endast en gång under 2023 i samband med delårsrapporten i september. Mätningen fick då in svar från 3 ungdomar varav samtliga var positiva vilket borde ge ett resultat på 100% måluppfyllelse. I årsredovisningen så visas resultatet som 0%, vilket inte stämmer. Det blev en miss från förvaltningens sida i sammanställningen som gjorde att resultatet redovisades som 0%. Anledningen till att nämnden inte fattade beslut om åtgärder för detta är för

Postadress	Gatuadress	Telefon	E-post	Hemsida	Organisationsnummer
Lekebergs kommun 716 81 Fjugesta	Bangatan 7 Fjugesta	0585-487 00	kontaktcenter@lekeberg.se	lekeberg.se	212000-2981

att målvärdet inte längre kommer att mätas enligt MER-plan 2024 då svarsfrekvensen ansågs vara mycket låg.

Hälso-och sjukvården ska erbjuda god och säker vård

När det kommer till indikatorn för Andelen brukare på särskilt boende som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende så har nämnden under 2023 fattat beslut om att begära redovisning av åtgärder och handlingsplan kopplat till en Lex Sarah på Linden. Ärendet har redovisats för nämnden vid flera sammanträden under 2023.

Då förvaltningen till följd av Lex Sarah på Linden redan vidtagit flertalet åtgärder under 2023 så har nämnden valt att avvakta med att fatta beslut om ytterligare åtgärder. Istället så inväntar nämnden vilket resultat de redan genomförda åtgärderna kommer att få innan ytterligare beslut om fler åtgärder ska fattas.

För indikator "Andel läkemedel som ges i tid" så har förvaltningen förklarat det som att nämnden troligtvis missade målvärdet på grund av för tidig inrapportering och att det ska ses över inför kommande mätningar.

Angående indikator för "Andelen brukare på särskilt boende som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende" så har nämnden fattat beslut om åtgärder i form av projektet för nära vård samt projektet för att motverka ensamhet. Slutrapporten av vardera projekt presenteras under 2024 och kommer därmed förhoppningsvis att leda till bättre måluppfyllnad för det verksamhetsåret.

När det kommer till målvärde för andel medborgare som får svar på enkel fråga via telefon eller e-post så är det en kammungemensam indikator som socialnämnden inte kan påverka på egen hand utan åtgärder behöver ske i samverkan med kommunstyrelsen för att uppnå det målvärdet.

Slutsats

Socialnämnden har vid sex nämndsammanträden fått uppföljning av hur ekonomin har utvecklats under 2023. Nämnden har fattat ett antal beslut i syfte att få en budget i balans. Nämnden har också fattat flera beslut i syfte att uppnå målen under verksamhetsåret.

Trots att nämnden inte lyckades uppnå en budget i balans eller lyckades nå upp till de nämndmål som angavs i MER-planen så anser socialnämnden att nämnden tagit sitt ansvar för att besluta om uppföljningar och åtgärder för att på sikt få en budget i balans och nå upp till de utsatta nämndmålen.

Beslutsparagrafer 2023

Nedan redovisas samtliga beslutsparagrafer för socialnämnden 2023 som benämns i yttrandet ovan.

SON 2023-04-26

§31 Analys av underskott och åtgärder för budget i balans

Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att

1. utreda avgiftsbeläggande av ytterligare områden inom socialförvaltningens ansvarsområde
2. utreda nedläggning av icke lagstadgade verksamheten Rehabilitering.
3. ta fram förslag på nya riktlinjer för biståndsbeslut
4. ta fram reviderad delegationsordning
5. söka statliga medel för aktiviteter för att minska ensamhet hos äldre, 250 tkr
6. ta fram en konsekvensanalys gällande brukare och personal.

SON 2023-04-26

§42 Nuläge Individ- och familjeomsorgen

Socialnämnden beslutar att

1. IFO ska redovisa för socialnämnden månatlig statistik över anmälningar och ansökningar för perioden januari-april 2023. Statistiken ska redovisas för barn och familjegruppen, vuxengruppen (missbruk, försörjningsstöd) och Bistånd/LSS.
2. IFO ska redovisa för socialnämnden vilka åtgärder som ska vidtas för att komma i budgetram då kostnader för konsulter och ökat antal placering har tillkommit under första halvåret 2023.
3. IFO ska redovisa enhetens arbete med arbetsmiljön för att få medarbetare att stanna kvar på IFO och rekrytering av medarbetare.
4. IFO ska redovisa hur många ärenden som är i kö till öppenvården och hur de ska arbeta för att korta ner kön till öppenvården.
5. Redovisningen ska göras till nästa nämndsammanträde i maj (2023).

SON 2023-05-24

§55 Motverka ensamhet hos äldre, socialt utbyte mellan generationer

Socialnämnden ger förvaltningschef i uppdrag att tillsätta en samordnande funktion som genomför insatser för att motverka ensamhet hos äldre samt socialt utbyte mellan generationer för 2023

SON 2023-05-24

§56 Språktest, riktad språkutbildning

Socialnämnden ger förvaltningschef i uppdrag att genomföra nivåtester samt verka för att riktad språkutbildning genomförs i samverkan med vuxenutbildningen/SFI hösten 2023

SON 2023-05-24

§57 Prognos 1 Socialnämnden

Socialnämnden beslutar att socialförvaltningen skyndsamt tar fram ytterligare besparingsåtgärder för arbetet mot en budget i balans. Förslagen ska presenteras i god tid före nästa nämnd.

SON 2023-09-06

§78 Delårsrapport socialnämnden 2023

Socialnämnden godkänner delårsrapport för 2023

SON 2023-10-04

§95 Utredning avgifter socialnämnden

Socialnämnden beslutar att uppdra åt socialförvaltningen att:

1. Ta fram förslag på installationsavgift för trygghetslarm, egenavgift för borttappad larmknapp samt larmenhet
2. Ta fram förslag på avgift för demensdagvård och rehab
3. Ta fram förslag på vilka utlån av hjälpmedel som kan avgiftsbeläggas samt förslag på avgift
4. Ta fram riktlinjer för egenavgifter för placerade vuxna i HVB eller familjehem och för andra stöd- och hjälpåtgärder där behandling inte är det huvudsakliga syftet
5. Ta fram riktlinjer för föräldraavgifter för placerade barn- och unga inom SOL och LSS

SON 2023-10-04

§100 Utredning av nedläggning av icke lagstadgad verksamhet, rehabenheten

Socialnämnden ger socialförvaltningen i uppdrag att utreda hur Rehabenheten kan effektiviseras.

SON 2023-11-08

§112 Rapportering av ej verkställda beslut kvartal 3 2023

Postadress	Gatuadress	Telefon	E-post	Hemsida	Organisationsnummer
Lekebergs kommun 716 81 Fjugesta	Bangatan 7 Fjugesta	0585-487 00	kontaktcenter@lekeberg.se	lekeberg.se	212000-2981

Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att redovisa en löpande återrapportering angående antalet ej verkställda beslut och aktuell kö till öppenvården vid varje kommande nämndsammanträde tills dess att antalet har minskat.

SON 2023-11-08

§120 Intern kontrollrapport per den sista oktober 2023

Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att utreda kunskapsbehov på respektive enhet angående dokumentation i journal.

SON 2023-11-08

- **Nya avgifter för trygghetslarm, demensdagvård och rehab samt medicintekniska insatser**
- **Riktlinjer för bistånd SoL, LSS**

SON 2023-12-13

§137 Förslag till Socialnämnden gällande effektivisering och utveckling av Rehabenheten

Socialnämnden

1. ger förvaltningschefen i uppdrag att genomföra åtgärder för att utveckla och effektivisera Rehabenheten
2. ger förvaltningschefen i uppdrag att återkomma med en uppföljning av åtgärderna till nämndens sammanträde i september 2024